

OPIS

STANOVY Syndikátu novinářů ČR

Příloha I.

**SYNDIKÁT NOVINÁŘŮ ČR
SENOVÁŽNÉ NÁM. 23, PRAHA 1**

Člen Mezinárodní federace novinářů (IFJ)

Člen Evropské federace novinářů (EFJ)

VSP/1-217/90-R

Dokument je vydán v roce 1990
19. 10. 1990

1. Název, sídlo, působnost

- I. Název organizace je Syndikát novinářů České republiky (dále jen Syndikát novinářů ČR).
- II. Sídlo Syndikátu novinářů ČR je Praha 1, Senovážné nám. 23.
- III. Syndikát novinářů ČR působí na území České republiky.
- IV. Syndikát novinářů ČR je členem Mezinárodní federace novinářů Evropské federace novinářů.

2. Charakter

- I. Syndikát novinářů ČR je dobrovolným profesním sdružením novinářů ve smyslu paragrafu 2. odst.1, zákona 83/90/Sb., kteří jsou oddáni principům svobody tisku v demokracii a jejich obraně. Součástí těchto stanov je Deklarace Chování novinářů Mezinárodní federace novinářů.
- II. Syndikát novinářů ČR je politicky neutrální, nezávislý na ideologických, náboženských, politických a ekonomických státních i soukromých strukturách.
- III. Syndikát novinářů ČR se aktivně angažuje za svobodu shromažďovat, analyzovat a šířit informace prostřednictvím tištěných a elektronických médií, svobodu vyjadřovat názor včetně svobody kritizovat, oponovat vládám a politickým a ekonomickým strukturám, veřejným nebo soukromým.

3. Poslání a cíle

- I. Hájit dodržování Listiny základních práv a svobod, zvláště pak jejich ustanovení o svobodě projevu a práva na informace a hájit nezávislost novinářů.
- II. Uplatňovat práva novinářů a zastupovat je při vyjednávání se státními a veřejnými institucemi včetně práva účasti na přípravě legislativy, týkající se hromadných sdělovacích prostředků.
- III. Dodržovat a prosazovat Etický kodex novináře. Udržovat profesionální standardy novinářů a zlepšovat je včetně profesionální přípravy novinářů.
- IV. Prosazovat redakční nezávislost novinářů ve smyslu Rezoluce 2 Evropské ministerské konference, Praha, 7. - 8. 12. 1994.
- V. Prosazovat pracovní a sociální podmínky, které odpovídají povaze novinářského povolání.
- VI. Prosazovat zajišťování bezpečnosti novinářů při výkonu jejich povolání, zejména při mimořádných událostech.
- VII. Poskytovat informace a záštitu členům Syndikátu novinářů ČR ve věcech profesních, pracovních právních, daňových, mzdových a v záležitostech autorských práv.
- VIII. Pečovat o majetek Syndikátu novinářů ČR a účelně s ním hospodařit.
- IX. Pěstovat a rozvíjet partnerství s novinářskými organizacemi v České republice a v

zahraniční vyznávajícími stejné principy.

- X. Spolupracovat se školami a dalšími institucemi, které se zabývají přípravou budoucích žurnalistů. Spolupracovat při vytváření podmínek a programů pro další odborné vzdělávání novinářů.

4. **Podmínky a vznik členství**

- I. Členem Syndikátu novinářů ČR se může stát každý novinář, který působí v České republice, je starší 18 let, dodržuje principy svobody tisku, nezávislosti novináře na politické a ekonomické moci, profesionální standardy novinářství včetně Etického kodexu a koná v souladu s nimi, je právně způsobilý a souhlasí s těmito stanovami.
- II. Novinářem pro tento účel je ten, kdo se účastní shromažďování, analýzy a šíření informací jako profesionál v tištěných nebo elektronických médiích nebo v nich jako profesionál soustavně publikuje své názory. Současně se novinářské profesi buď jeden rok venuje, či ji tři roky před odchodem do důchodu soustavně věnoval rozhodující část svého pracovního času. Členy SN ČR se na základě doporučení krajského či územního sdružení, redakčního, vydavatelského, zájmového sdružení mohou stát i studenti, kteří se připravují k výkonu novinářského povolání.
- III. Členství v SN ČR je dobrovolné. Oprájeti na základě písemné přihlášky uchazeče rozhoduje členská komise, kterou volí řídící výbor SN ČR. Sporné případy posuzuje řídící výbor. Pro uchazeče pracující mimo území Prahy je nezbytné vyjádření příslušného krajského či územního sdružení, bez kterého nemůže členská komise projednat jeho přihlášku. Proti vyjádření krajského či územního sdružení se lze odvolut k řídícímu výboru. Přijatý uchazeč se stává automaticky členem příslušného krajského či územního sdružení. Z příslušného krajského či územního sdružení může vystoupit, jestliže své rozhodnutí sdělí písemně řídícímu výboru. Přijetím za rádného člena SN ČR vzniká právo na vystavení průkazů SN ČR a Mezinárodní federace novinářů.
- IV. Členy SN ČR nemohou být ti, kdo nesplňují článek 4.1. nebo článek 4.2. této stanov. Členy SN ČR nemohou být pracovníci reklamních, inzerčních a PR agentur, pracovníci, kteří provádějí činnost PR na základě živnostenského listu, lidé, kteří se účastní vedení firmy, jež obsahem svého podnikání může být v rozporu s Etickým kodexem novináře, dále představitelé politických stran a politických hnutí. Členy nemohou být ani ti, kteří se prokazatelně podíleli nebo podílejí na perzekuci z politických, národních, rasových nebo náboženských důvodů.
- V. Tiskoví mluvčí a pracovníci tiskových oddělení, pokud není v jejich náplni práce PR činnost, se mohou stát přidruženými členy SN ČR.

5. **Druhy členství**

I. **Řádné členství**

Řádným členem se stává novinář, který beze zbytku splňuje podmínky členství dle článku 4 odst. I. a II. této stanov. Řádní členové volí do orgánů SN ČR a mají právo být do nich voleni. Řádný člen platí zápisné a členský příspěvek do SN ČR, je držitelem průkazu SN ČR a má právo být držitelem průkazu Mezinárodní federace novinářů.

II. **Pozastavené členství**

Pokud řádný člen přestane splňovat beze zbytku podmínky členství dle článku 4 této stanov ze závažných důvodů (např. mateřská dovolená, volba do Parlamentu ČR, do orgánů právnické osoby podnikající v oblasti médií) může písemně požádat o pozastavení svého členství v SN ČR. O pozastavení členství rozhoduje řídící výbor SN ČR. Člen s pozastaveným členstvím neplatí členský příspěvek, není držitelem průkazu SN ČR a Mezinárodní federace novinářů, nemá právo volit a být volen do orgánů SN ČR. Když pominou důvody pozastavení jeho členství, může člen písemně požádat o jeho obnovení, neplatí již zápisné do SN ČR.

III. **Mimořádné členství**

Mimořádným členem Syndikátu novinářů ČR se může stát ten, kdo byl řádným členem a stal se vlastníkem nebo více než 33procentním spoluúčastníkem hromadného sdělovacího prostředku nebo zaměstnavačem novinářů a písemně požádá o mimořádné členství v Syndikátu novinářů ČR. O mimořádném členství rozhoduje řídící výbor Syndikátu novinářů ČR. Mimořádný člen je držitelem průkazů Syndikátu novinářů ČR.

platí mimořádný příspěvek do Syndikátu novinářů ČR, nemá právo být volen a volit do orgánu Syndikátu a nemůže být držitelem průkazu Mezinárodní federace novinářů.

IV. Čestné členství

Čestné členství se uděluje zcela výjimečně profesionálům všech oborů včetně novinářského, jejichž publicistická a veřejně prospěšná činnost je obecně uznávaná a respektována. Návrhy na čestné členství předkládá řídící výbor valné hromadě. Čestný člen je držitelem průkazu SN ČR, neplatí členský příspěvek, není volen do orgánů SN ČR a nevlastní průkaz Mezinárodní federace novinářů.

V. Přidružené členství

Přidruženým členem se může stát tiskový mluvčí nebo pracovník tiskového oddělení, doporučí-li jeho písemnou žádost některý z orgánů SN ČR. O jeho přijetí rozhoduje řídící výbor na návrh členské komise. Přidružený člen je držitelem průkazu SN ČR, platí mimořádný členský příspěvek, nemá právo volit a být volen do orgánů SN ČR a nemá právo vlastnit průkaz Mezinárodní federace novinářů.

6. Zánik členství

- I. Členství v Syndikátu novinářů ČR automaticky zaniká, jestliže pominou podmínky, které vedly k jeho vzniku.
- II. Členství v Syndikátu novinářů ČR zaniká vystoupením člena ze Syndikátu novinářů ČR, které bylo oznámeno písemně řídícímu výboru.
- III. Členství v Syndikátu novinářů ČR zaniká, pokud řádný člen přestal splňovat podmínky řádného členství a nepožádal o pozastavené či mimořádné členství.
- IV. Členství v Syndikátu novinářů ČR zaniká vyloučením pro jednání v rozporu s těmito stanovami a pro konání v protikladu k cílům Syndikátu novinářů ČR nebo pro jednání poškozující prestiž a zájmy Syndikátu novinářů ČR, deklarované v článku 2 těchto stanov.
- V. Členství v Syndikátu novinářů ČR zaniká vyloučením pro zneužití průkazu Syndikátu novinářů ČR nebo pro zneužití novinářské profese ve prospěch vlastních soukromých zájmů.
- VI. Členství v Syndikátu novinářů ČR zaniká nezaplacením členského příspěvku v termínu určeném řídícím výborem Syndikátu.
- VII. Členství v Syndikátu novinářů zaniká, jestliže byl člen nezávislým soudem pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin. Zaniká také, byl-li odsouzen za jakýkoli čin, za nějž mu byl uložen nepodmiňený trest odnětí svobody.
- VIII. O vyloučení ze Syndikátu novinářů ČR rozhoduje řídící výbor. Návrh na vyloučení musí být řádně zdůvodněn.
- IX. Při zániku členství je člen povinen vrátit neprodleně členský průkaz Syndikátu novinářů ČR a Mezinárodní federace novinářů.
- X. Při ukončení členství ztrácí člen nárok na vrácení členského příspěvku a zápisného.
- XI. Proti vyloučení ze Syndikátu novinářů ČR se může vyloučený člen odvolat k řídícímu výboru, který v případě potřeby jmenuje smíření komisi.

7. Členský příspěvek a zápisné

- I. Výši členského příspěvku stanovuje valná hromada Syndikátu novinářů ČR. Výši zápisného stanovuje řídící výbor Syndikátu novinářů ČR.

8. Základní práva členů

- I. Podle skupiny členství být držitelem průkazů člena Syndikátu novinářů ČR a Mezinárodní federace novinářů.
- II. Užívat zařízení Syndikátu novinářů ČR.
- III. Prostřednictvím orgánů Syndikátu novinářů ČR se podílet na správě majetku Syndikátu novinářů ČR.
- IV. Podle skupiny členství podle čl. 5 právo hlasovat, volit a být volen do orgánů Syndikátu novinářů ČR.
- V. Vytvářet v rámci Syndikátu novinářů ČR krajská, územní, redakční, vydavatelská, profesní a studentská sdružení a zájmové kluby.

9. Základní povinnosti členů

- I. Dodržovat stanovy Syndikátu novinářů ČR a Etický kodex novináře.

- II. Platné členské příspěvky.
 - III. Oznamit neodkladně změny týkající se výkonu novinářského povolání nebo novinářské činnosti.
10. **Majetek**
Majetek Syndikátu novinářů ČR tvoří zejména:
- I. Zápisné
 - II. Členské příspěvky
 - III. Výnosy z hospodářské činnosti podniků a zařízení Syndikátu novinářů ČR
 - IV. Výnosy z akcí pořádaných Syndikátem novinářů ČR
 - V. Subvence, dary, odkazy
 - VI. Výnosy z úroků
 - VII. Movitý a nemovitý majetek
11. **Orgány Syndikátu novinářů ČR**
Členové spravují Syndikát novinářů ČR prostřednictvím orgánů, jimiž jsou:
- I. Valná hromada
 - II. Řídící výbor
 - III. Kontrolní skupina
12. **Valná hromada**
- I. Valná hromada je nejvyšším orgánem SN ČR a schází se jednou za tři roky. Tvoří ji delegáti zvolení řádnými členy SN ČR na 3 roky. Delegáti valné hromady zastupují členy SN ČR poměrem 1 delegát na 15 řádných členů SN ČR.
 - II. Každý řádný člen SN ČR může při volbě delegátů použít svůj hlas pouze jednou.
 - III. Volby delegátů valné hromady vyhlašuje řídící výbor nejméně tři měsíce před koncem svého volebního období. Volby řídí volební komise zvolená řídícím výborem. Valná hromada se schází nejpozději do 30 dnů po ukončení hlasování. Valná hromada je usnášenischopná pouze za přítomnosti nejméně 30 procent zvolených delegátů. Valná hromada se usnáší nadpoloviční většinou přítomných delegátů.
 - IV. Pokud by valná hromada měla rozhodnout o zániku SN ČR, musí být svolána zvlášť k tomuto účelu. K rozhodnutí o zániku SN ČR je potřebná dvoutřetinová většina zvolených delegátů.
 - V. Průběh valné hromady upravuje jednací řád. Průběh voleb delegátů valné hromady upravuje volební řád.
 - VI. O prodeji majetku a přijímání jiných hmotných a nehmotných závazků v hodnotě vyšší než 1 mil.Kč je třeba rozhodnutí 2/3 většiny zvolených delegátů valné hromady.
13. **Mimořádná valná hromada**
- I. Mimořádnou valnou hromadu musí svolat řídící výbor, pokud o její svolání požádá minimálně jedna třetina řádných členů Syndikátu novinářů ČR.
 - II. Mimořádnou valnou hromadu může svolat řídící výbor během svého volebního období, když musí rozhodnout ve věci, kde rozhodnutí přísluší pouze valné hromadě. Mimořádná valná hromada pak rozhoduje pouze v této věci, ke které byla svolána.
 - III. Delegáty mimořádné valné hromady jsou delegáti valné hromady zvolení podle článku 12 těchto stanov. Průběh mimořádné valné hromady upravuje jednací řád valné hromady.
14. **Působnost valné hromady**
- Do výlučné působnosti valné hromady patří:
- I. Schvalovat stanovy Syndikátu novinářů ČR.
 - II. Schvalovat jednací a volební řád valné hromady.
 - III. Schvalovat výši členských příspěvků.
 - IV. Schvalovat program činnosti a zprávu o hospodaření.
 - V. Volit řídící výbor a kontrolní skupinu a náhradníky do těchto orgánů. Náhradníci nastupují v pořadí zvoleném valnou hromadou.
 - VI. Udělovat čestné členství.
 - VII. Rozhodovat o zániku Syndikátu novinářů ČR a o likvidaci jeho majetku.
 - VIII. Schvalovat prodeje majetku a přijímání hmotných a nehmotných závazků v hodnotě vyšší než 1 mil.Kč.

15. Řídící výbor

- I. Řídící výbor SN ČR volí v tajných volbách valná hromada z delegátů valné hromady a řádných členů, kteří jsou navrženi některým z orgánů SN ČR a vyjádřili se svou nominací písemný souhlas. Řídící výbor se skládá z 25 členů. V řídícím výboru je děset míst vyhrazeno představitelům územních sdružení. Volební období řídícího výboru je tříleté.
- II. Řídící výbor se schází nejméně jednou za čtvrt roku. Průběh jeho jednání upravuje jednací řád, který řídící výbor schvaluje na začátku svého volebního období.
- III. Všechny kolektivní orgány zřízené řídícím výborem mají jednací řády.

16. Působnost řídícího výboru

- I. Řídící výbor řídí činnost SN ČR v období mezi valnými hromadami a vykonává usnesení valné hromady. O své činnosti vypracovává jednou za rok zprávu, kterou je povinen zveřejnit. Ze své činnosti se odpovídá valné hromadě.
- II. Řídící výbor volí a odvolává ze svého středu předsedu a tři místopředsedy.
- III. Předseda je statutárním orgánem SN ČR. Ze své činnosti se odpovídá řídícímu výboru.
- IV. Řídící výbor může některé své pravomoci krátkodobě přenést na jednotlivé členy řídícího výboru.
- V. Řídící výbor zřizuje kancelář a zaměstnává její pracovníky. Působnost kanceláře je administrativní, organizační a koordinační. Její činnost řídí vedoucí kanceláře, kterého jmenuje a odvolává předseda SN ČR na návrh řídícího výboru.
- VI. Řídící výbor schvaluje jednou za rok zprávu o hospodaření SN ČR a rozpočet SN ČR. Řídící výbor rozhoduje o způsobu financování SN ČR a schvaluje výši zápisného.
- VII. Řídící výbor zřizuje a odvolává stálé komise, výbory nebo pracovní skupiny, volí a odvolává jejich předsedy, schvaluje jejich členy a jednací řády. Stálé komise, výbory nebo pracovní skupiny vykonávají rozhodnutí řídícího výboru, odpovídají se ze své činnosti řídícímu výboru a o své činnosti podávají řídícímu výboru nejméně jednou za rok zprávu. Komise se řídí jednacími řády, které schvaluje řídící výbor.
- VIII. Řídící výbor svým usnesením potvrzuje vznik územních, redakčních, vydavatelských, profesních a studentských sdružení a zájmových klubů.
- IX. Řídící výbor zřizuje případ od případu tříčlennou smířcí komisi a schvaluje její jednací řád. Smířčí komise je rozhodčí orgán řídícího výboru.
- X. V období mezi jednáním řídícího výboru řídí činnost SN ČR grémium. Grémium tvoří předseda, místopředsedové a předsedové stálých komisí. Grémium vykonává rozhodnutí řídícího výboru a rozhoduje o všech neodkladných. Ze své činnosti se odpovídá řídícímu výboru. Schází se podle potřeby, zpravidla jednou za měsíc. Řídí se jednacím řádem, který schvaluje řídící výbor.
- XI. Řídící výbor schvaluje volební řád valné hromady. K jeho přijetí je potřebná dvoutřetinová většina hlasů všech členů řídícího výboru.

17. Kontrolní skupina

- I. Kontrolní skupinu tvoří tři členové zvolení valnou hromadou v tajných volbách z delegátů valné hromady a řádných členů, kteří jsou navrženi některým z orgánů SN ČR a vyjádřili se svou nominací písemný souhlas.
- II. Členem kontrolní skupiny nemůže být člen řídícího výboru. Kontrolní skupina je volena na tříleté volební období. Dohlíží na hospodaření SN ČR, vyjadřuje se k jeho činnosti z hlediska hospodárení a dodržování stanov. Svá zjištění sděluje valné hromadě, řídícímu výboru a jednou za rok informuje o své činnosti členy SN ČR. Ze své činnosti se odpovídá valné hromadě. Ze svého středu volí předsedu a místopředsedu. Řídí se jednacím řádem, který schvaluje na svém prvním jednání. V případě, že řídící výbor není dlouhodobě usnášenischopný, je kontrolní skupina oprávněna svolat mimořádnou valnou hromadu.

18. Územní sdružení

- I. Územní sdružení SN ČR vznikají dobrovolně za účelem prosazování cílů SN ČR a za účelem společné činnosti a řešení problémů novinářů v příslušném území. Jejich působnost je územní. Člen SN ČR pracující a žijící v daném území se organizačně stává také členem příslušného územního sdružení.

- II. V hlavním městě Praze se nevytváří územní organizace. Redakční, vydavatelské, profesní a studentské sdružení a zájmové kluby působící v hlavním městě ČR prosazují cíle SN ČR a řešení problémů novinářů v přímé spolupráci s řídícím výborem SN ČR.
 - III. Územní sdružení tvoří členové SN ČR bez ohledu na druh členství.
 - IV. Příslušné sdružení vzniká na základě společného rozhodnutí nejméně 5 členů SN ČR. Jeho vznik potvrzuje svým usnesením řídící výbor SN ČR, pokud jsou naplněna ustanovení těchto stanov.
 - V. Sdružení zanikají usnesením jejich členů o rozpuštění a písemným oznámením řídícímu výboru SN ČR.
 - VI. Územní sdružení mají právní subjektivitu odvozenou od právní subjektivity SN ČR a mohou vlastnit majetek. Jejich organizační rády nemohou být v rozporu se stanovami SN ČR.
 - VII. Nejvyšším orgánem územního sdružení je valná hromada, kterou tvoří všichni členové sdružení. Valnou hromadu svolává jednou do roka předseda sdružení. Mimořádnou valnou hromadu svolává předseda na žádost nejméně jedné třetiny všech členů sdružení, nebo na základě rozhodnutí rady sdružení.
 - VIII. Valná hromada územního sdružení volí ze svého středu radu a kontrolní skupinu na nejvýše tříleté období. Rada volí ze svého středu předsedu, místopředsedu a hospodáře. Valná hromada sdružení schvaluje zprávu o činnosti sdružení a zprávu o hospodaření sdružení a předkládá je řídícímu výboru SN ČR a kontrolní skupině SN ČR. Valná hromada je usnášenischopná za přítomnosti nadpoloviční většiny členů a rozhoduje nadpoloviční většinou přítomných. Není-li valná hromada usnášenischopná, koná se za půl hodiny po stanoveném začátku náhradní valná hromada s programem, který byl uveden na pozvánce. Náhradní valná hromada pak rozhoduje nadpoloviční většinou přítomných členů sdružení.
 - IX. Předseda územního sdružení je hlavním představitelem a mluvčím sdružení v příslušném kraji či území a je odpovědný za činnost sdružení. Předkládávalné hromadě sdružení zprávu o činnosti. Předkládá návrhy řídícímu výboru SN ČR.
 - X. Hospodář sdružení je plně odpovědný za svěřené prostředky a vede jejich rádnou evidenci. Předkládá valné hromadě sdružení zprávu o hospodaření se stanoviskem kontrolní skupiny sdružení.
 - XI. Rada územního sdružení odpovídá za veškerou činnost sdružení v období mezi valnými hromadami sdružení. Rada se schází podle svých potřeb nebo požádá-li o její svolání nejméně jedna třetina členů rady. Rada doporučuje vznik členství v SN ČR, předkládá návrhy řídícímu výboru SN ČR a vykonává rozhodnutí řídícího výboru SN ČR.
19. **Redakční, vydavatelská, profesní a studentská sdružení**
- I. Redakční, vydavatelská, profesní a studentská sdružení vznikají dobrovolně za účelem prosazování cílů SN ČR a za účelem společné činnosti a řešení problémů novinářů v jednotlivých redakcích, vydavatelských, profesních oborech a ve školách.
 - II. Jejich působnost je podle druhu sdružení redakční, vydavatelská, profesní a školní.
 - III. Příslušné sdružení vzniká na základě společného rozhodnutí nejméně 5 členů SN ČR. Jeho vznik potvrzuje svým usnesením řídící výbor SN ČR, pokud jsou naplněna ustanovení těchto stanov.
 - IV. Sdružení zanikají usnesením jejich členů o rozpuštění a písemným oznámením řídícímu výboru SN ČR.
 - V. Tato sdružení nemají právní subjektivitu odvozenou od právní subjektivity SN ČR.
 - VI. Nejvyšším orgánem těchto sdružení je členská schůze, kterou tvoří všichni členové sdružení. Členskou schůzí svolává jednou do roka předseda sdružení. Mimořádnou členskou schůzí svolává předseda na žádost nejméně jedné třetiny všech členů sdružení.
 - VII. Členská schůze volí ze svého středu předsedu a místopředsedu. Členská schůze schvaluje zprávu o činnosti sdružení.
 - VIII. Členská schůze je usnášenischopná za přítomnosti nadpoloviční většiny členů a rozhoduje nadpoloviční většinou přítomných. Není-li členská schůze usnášenischopná, koná se za půl hodiny po stanoveném začátku náhradní členská schůze s programem, který byl uveden na pozvánce. Členská schůze pak rozhoduje nadpoloviční většinou

- přítomných členů sdružení.
- IX. Předseda sdružení je hlavním představitelem sdružení a je odpovědný za činnost sdružení. Předkládá jednou za rok zprávu o činnosti a předkládá návrhy řídícímu výboru SN ČR. Předseda nebo místopředseda doporučují vznik členství v SN ČR a vykonávají rozhodnutí řídícího výboru SN ČR.
- X. Struktura těchto sdružení je jejich vnitřní záležitostí. Jejich činnost nesmí být v rozporu se stanovami SN ČR.
20. **Kluby**
- I. Členové SN ČR mohou podle svých zájmů vytvářet zájmové kluby. Klub vzniká rozhodnutím nejméně pěti členů SN ČR. Jeho vznik potvrzuje řídící výbor.
 - II. Činnost klubu nesmí být v rozporu se stanovami SN ČR. Struktura klubů je jejich vnitřní záležitostí. Nemají právní subjektivitu odvozenou od právní subjektivity SN ČR. Mají předsedu, který předkládá návrhy řídícímu výboru SN ČR a odpovídá za veškerou činnost klubu.
21. **Kolektivní členství**
- I. Profesní i zájmové instituce, které sdružují novináře podle jejich oborů a zaměření, mohou získat kolektivní členství v Syndikátu novinářů. Mají vlastní právní subjektivitu a jejich vztah k syndikátu se řídí souhlasem s bodem 2 těchto stanov a přijetím požadavků, které na členy klade Etický kodex novináře. Jako kolektivní členové se mohou podílet na činnosti Syndikátu. Pokud se stanou řádnými členy, mají všechna práva a povinnosti, které z toho vyplynvají.
 - II. Obsah spolupráce s přidruženou organizací a formu této spolupráce schvaluje řídící výbor.
22. **Závěrečná ustanovení**
- I. Tyto stanovy jsou platné od 11. června 2010.

Součástí těchto stanov je Deklarace principů novinářského chování.

Příloha:

Deklarace principů novinářského chování

Druhy světový kongres Mezinárodní federace novinářů, konaný v Bordeaux (Francie) ve dnech 25. - 28. dubna 1954, schválil tuto deklaraci, která byla upravena 18. světovým kongresem Mezinárodní federace novinářů, konaným v Helsingoru (Dánsko) ve dnech 2. - 6. června 1986.

Tato mezinárodní deklarace se vyhlašuje jako norma profesionálního chování novinářů, kteří se věnují sbírání, předávání, rozšířování a komentování zpráv a informací a popisování událostí.

- Respektování pravdy a práva veřejnosti na pravdu je první povinností novináře. Při plnění této povinnosti budou novináři vždycky hájit principy svobody při čestném sbírání a vydávání zpráv i právo na upřímný komentář a kritiku.
- Novinář bude přinášet zprávy pouze v souladu s faktami, jejichž původ je mu znám. Novinář nebude potlačovat základní informace ani falšovat dokumenty.
- Novinář bude používat pouze čestné metody pro získávání zpráv, fotografií a dokumentů.
- Novinář udělá vše pro to, aby upřesnil každou vydanou informaci, o které zjistí, že je skočlivě nepřesná.
- Novinář bude dodržovat profesionální tajemství s ohledem na zdroj informace získané davěrně.
- Novinář si bude vědom nebezpečí diskriminace, kterou podpoří sdělovací prostředky, a udělá vše pro to, aby se vyhnul usnadnění takové diskriminace, která bude mít mezijiným, ve svém základě rasové, sexuální, sexuálně orientační, jazykové, náboženské, politické nebo důvody a národnostní či sociální původ.
- Novinář bude považovat za vážný profesionální přestupek: plagiátorství, zlovolné zkreslení skutečnosti, pomluvu, urážku na cti, křivé obvinění, nepodložené obvinění, přijetí jakékoli formy úplatku s ohledem na publikování nebo potlačení zpráv a informací.
- Novináři hodní tohoto jména budou považovat za svou povinnost věrně dodržovat výše uvedené principy.

Podle obecného zákonodárství každé země bude novinář profesionálních záležitostech uznávat pouze jenom soudce kolegů a vyloučením jakéhokoli vmešování vlády či jiných.

Etický kodex novináře

Deklarace ministrů států zúčastněných na 4. evropské konferenci o politice hromadných sdělovacích prostředků, konané v Praze v prosinci 1994, uznala v bodě 11 c, že „novináři mají právo přijímat své vlastní samoregulační normy, např. ve formě etického kodexu“. V rezoluci č. 2 této konference se říká, že kodexy chování mají být „dobrovolně přijaty a dobrovolně uplatňovány“ a že „výkon novinářského povolání je založen zejména na základním právu na svobodu projevu, zaručenou článkem č. 10 Evropské konvence o lidských právech“. Kodexy chování novinářů, které byly přijaty v řadě evropských demokratických zemí, se snaží různým způsobem sladit práva a svobody novinářů s právy a svobodami občanů tak, aby se nedostávaly do konfliktu, a stanovit odpovědnost novinářů za jejich činnost.

Syndikát novinářů České republiky na základě studia mezinárodních i národních dokumentů vypracoval *Etický kodex novináře*, který je závazný pro jeho členy a k jehož dobrovolnému držování vyzval všechny české a moravské novináře bez ohledu na jejich členství v syndikátu.

1. Právo občanů na včasné, pravdivé a nezkreslené informace

Občané demokratického státu bez rozdílu svého společenského postavení mají nezadatelné právo na informace, jak jim je zajišťuje čl. 17 *Listiny práv a svobod*, jenž je součástí *Ústavy České republiky*. Novináři toto občanské právo realizují svou činností. Nezbytně proto přejímají plnou odpovědnost za to, že informace, které předávají veřejnosti, jsou včasné, úplné, pravdivé a nezkreslené. Občan má právo na objektivní obraz skutečnosti.

Novinář je proto povinen:

- a) zveřejňovat jen informace, jejichž původ je znám, nebo v opačném případě je doprovodit nezbytnými výhradami,
- b) respektovat pravdu bez ohledu na důsledky, které to pro něj může mít, vyhledávat informace, které slouží všeobecnému zájmu i přes překážky,
- c) hájit svobodu tisku i svobodu jiných médií,
- d) neodchylovat se věcně od pravdy ani v komentáři z důvodu zaujatosti,
- e) nepřipustit, aby domněnka byla vydávána za ověřený fakt a zprávy byly deformovány za mlčením důležitých dat,
- f) odmítat jakýkoli nátlak na zveřejnění nepravdivé, nebo jen částečně pravdivé informace,
- g) odmítat jakékoli zásahy státních orgánů, s nimiž nesouhlasí,
- h) přijímat pouze úkoly srovnatelné s jeho profesionální důstojností,
- ch) nepoužívat nepočitné prostředky k získání informace, fotografie nebo dokumentu nebo využívat k tomu dobré víry kohokoliv.

2. Požadavky na vysokou profesionalitu v žurnalistice

Povahou novinářské profese je odpovědnost k veřejnosti. Proto je základním předpokladem pro tuto činnost vysoká profesionalita.

Z tohoto hlediska je novinář povinen:

- a) nést osobní odpovědnost za všechny své uveřejněné materiály,
- b) vyloučit všechny činnosti, které by jej mohly kompromitovat nebo vést ke konfliktu zájmů,
- c) nepřijímat žádné hodnotné dary nebo výhody, které by měly souvislost s jeho novinářskou činností, zvláště pak z důvodů zveřejnění nebo zatajení nějaké informace,
- d) nezneužívat povolání novináře k činnosti reklamního pracovníka a nepřijímat žádnou přímou nebo nepřímou odměnu od zájemců o reklamu,
- e) nepodepisovat svým jménem obchodní ani finanční reklamy,
- f) nepřijímat peníze ve veřejné službě nebo v soukromém podniku tam, kde jeho postavení novináře a jeho vliv by mohly být zneužity.

3. Důvěryhodnost, slušnost a serióznost zvyšují autoritu médií

Z tohoto hlediska je novinář povinen řídit se těmito požadavky:

- a) nic neomlouvá nepřesnost nebo neprověření informace,
- b) každá uveřejněná informace, která se ukáže jako nepřesná, musí být neprodleně opravena,
- c) jestliže si zdroj informací přeje zůstat utajen, novinář je povinen zachovávat profesionální tajemství, i kdyby mu z toho měly vzniknout potíže,
- d) respektovat soukromí osob, dodržovat přísně zásadu presumpce neviny,
- e) považovat pomluvu, neprokázané obvinění, překroucení dokumentů, faktů a lži za nejzávažnější profesionální chyby,
- f) kromě nesporných důvodů veřejného zájmu nesmí novinář svou činností dostat dotčené osoby do nesnází nebo osobní tísně,
- g) novinář nesmí využívat ve svůj prospěch informace získané při výkonu svého povolání dříve, než budou tyto informace zveřejněny,
- h) nesmí vytvářet ani ztvárnovat námět, který by podněcoval k diskriminaci rasy, barvy pleti, náboženství, pohlaví nebo sexuální orientace,
- ch) při reprodukci jakéhokoli textu musí být uveden jeho autor formou adekvátní k rozsahu přetištěného materiálu,
- i) plagiát se zásadně zakazuje.

Správní rada předkládá tento návrh valné hromadě Syndikátu novinářů České republiky (SN ČR) a doporučuje delegátům, aby jej přijali jako otevřený dokument, jehož obsah se bude přirozeně vyvíjet a realizovat v žurnalistické činnosti českých novinářů.

Původní text, který předložila pracovní skupina pro profesní otázky správní rady SN ČR, byl otištěn v *Mediažurnálu* a každý z členů Syndikátu měl možnost se k němu vyjádřit, přijít se svými návrhy a doporučeními.

Správní rada se domnívá, že *Etický kodex novináře* je v našich podmínkách potřebný, uvědomuje si však, jak velké a nepřetržité úsilí bude třeba, aby slova tohoto textu nezůstala jen slovy.

Valná hromada SN ČR přijala tento dokument dne 18. 6. 1998

ETICKÝ KODEX ČASOPISU TÝDEN

Nestrannost a nepředpojatos

Redakce časopisu Týden povražuje za svůj základní cíl sloužit veřejnosti poskytováním informací o událostech, jež mají rozhodující význam pro život společnosti jako celku, ale i pro životy jednotlivců. Ze svobody tisku, jak ji rozumíme, vyplývá několik zásadních poyností: platit se na činy vlády, parlamentu, prezidenta, ale i ostatních veřejných i soukromých institucí; vytvárat diskusi o rozhodujících volených i nevolených veřejně činných osobách; a konečně udržovat právo jak na nepopulární názory, tak na možnost souhlasu s věšinou.

Přesnost

Redakce časopisu Týden povražuje za hlavní předpoklad naplnění svého cíle pravdivosti. Pravdivost se zde rozumí takovým popisem skutečnosti, při němž autor využil podle stejno nejlepšího sčítání všech dostupných důverohodných zdrojů informací, které v daném čase byly k dispozici. Abychom zabránili chybám, kterým předejdíte lze, jsou autori časopisu Týden zaváděni klasifikaci typu otázky:

– Dovídátejte se v nejvyšší mře faktum, které obsahuje nás článek? A důvěřujeme stejně tak zdrojům, z nichž jsme tato fakta získali?

– Ověřili jsme si klíčová faktata z několika na sobě nezávislých zdrojů?

– Chtejeme své zdroje přesné a v kontextu?

– Vyzkoušejme si významnou nezávislost těchto zdrojů?

– Chtejeme anonymní zdroje? Jestliže ano, proč? Jsme připraveni veřejně ohlašovat úří anonymních zdrojů?

– Využili jsme pro svůj text dokumentu, který nám předal anonymní zdroj? Veřejně využíváme pro takové dokumenty? Jsme připraveni veřejně ospravedlit jeho využití?

– Necharakterizovali jsme některé osoby, příslušníky menšin, ras, kultur či národu stereotypními přívlastky? Je nás popis přesný a odpovidá kontextu našeho článku? Nespodporujeme proces, v rámci kterého jinému člověku pašášně nabíjají negativních významů (například Rom, Vietnamec, Chiano, homoseksuál)?

– Uvádíme všechna jména a funkce lidí, o nichž referujeme, správně?

– Je z textu jasné časové určení událostí?

– Odpovídá nás titulek faktum a obsah článku, ke kterému se vztahuje?

– Pokud se chybou dopustíme, opravíme ji co nejrychleji. Osoby, které nás na chybu upozorní, musí být pozorně vyslechnuty.

– Za dodržování výše uvedených kritérií odpovídá autor spolu s editorem textu. Pokud se tyka oprav, odpovědným jsou vedoucí rubriky a příslušný zástupce šéfredaktora.

Redakce časopisu Týden přitiská nestrannost západní význam. V textech, které popisují události, aniž by je komentovaly, je nás vztah k politickým stranám a k ekonomickým subjektům neutrální. Nejobecnějším rámcem jsou nám Ústava České republiky a Lísina základních práv a svobod; nepodporujeme politické strany, ale pluralitu demokracie, nezávislé soudnice, dodržování lidských práv, tržní hospodářství, sociální stát a právo občanů na rovný přístup k informacím. Nikdy bychom nevezmejí (anebo naopak nezamítejí) informaci proto, že se coby instituce chce me stát součástí politické soutěže; časopis Týden nemá ambici hrát jinou roli než tu, která je popsaná v úvodu. Komentáře, analýzy, sloupsky, názory externích spolupracovníků či recenze dílečně jako takové označujeme. Jejich autory zavazujeme k tomu, aby se výhýbali apriorismu hodnocením a svého postoji k tematu podporují důkladnou argumentaci. Při konkrétním rozhodování jsou pro redakci časopisu Týden rozhodující tyto otázky:

– Pojali jsme nás text v takové šíři a hloubce, která odpovídá významu popsaného problému a možnosti časopisu?

– Udělali jsme vše pro to, abychom vykreslili všechny rasy popisované skutečnosti? Nevyhýzali nás článek pouze z minimálnějším názorové skupiny? Nevyvražili jsme uměle dve protichůdná, černobílá hlediska?

– Dalí jsme hlas všem skupinám, jichž se problem týká, a především těm, které nás text vystavuje do špatného světu? Pokud jsme takové dotčené osoby nenášli, anebo ony nechtěly připravit komentovat, vysvětlili jsme v článku pro?

– Není skutečnost v našem textu překroucena použitím neodpovídajícího, příliš explicitního jazyka?

– Za dodržení výše uvedených kritérií odpovídá autor spolu s editorem textu.

Různorodost – hlas menšin

Různorodost je nedílnou součástí zásad přesnosti a nestrannosti. Jelikož však nestrannost bývá vnitřně především v politickém smyslu, redakce časopisu Týden má za důležité rozšířit pomocí pojmu různorodost vnitřní nestrannost také význam kulturní, náboženský, etnický, či vědecké skupinový. Dodržovat zásady různorodosti zmocená dálkovat hlas také „hlasové slabším“, menšinám. S různorodostí jsou spojeny tyto závané otázky:

– Hledáme pravdu pomocí skutečného zdrojů, anebo užíváme paušálace?

– Nenecháváme jedinu jedinou osobu reprezentovat celou skupinu?

– Nedovolíme jsme našim vlastním předsudkům, kulturní orientaci či sociálnímu postavení, aby ovlivnily výběr zdrojů a koncovou podobu textu?

– Jsme realističtí? Nejsou v textu pasáže, v nichž je ora pestrost zdrojů pouze formální, nadbytečná či stereotypní?

– Za dodržování výše uvedených kritérií odpovídá autor spolu s editorem textu.

Soukromí

Redakce časopisu Týden si uvědomuje, že ikol plně a pravidelně informovat veřejnost někdy narazí na další závazek, jenž by média měla cítit, tož na závazek respektovat právo jednotlivce na soukromí. Síří těchto dvou závazků se nejčíká pouze informací o čin-

nosi politiky, ale například nemocných AIDS, obětí trestních činů, objevných ze spáchaní trestného činu, mladisův a podobně. Jelikož neže kodifikovat obecná pravidla a je potřebné rozhodovat případ od případu, cítíme se zavázání klasí si před veřejněm citlivých textů tyto otázky:

– Jakýzrah má informace o soukromí dočteného k veřejnému zájmu? Má veřejnost právo znát ji? Potřebuje ji k občanskému rozhodování? Ano nebo touží dozvědět se ji jako zajímavost?

– Jsou dotčení lidé součástí události náhodou, anebo z vlastního rozhodnutí? Jakou úroveň ochrany si zaslouží? Co jim může zverejnění informace způsobit?

– Jak bychom se cítili, kdybychom se stali předmětem stejného příspisu?

– Neveztejnijme údaje ze soukromí jen proto, že nám je důvody vnuří, podsunutí? Dokážeme před veřejnosti před poškozeními plyně ospravedlnit své rozhodnutí?

Pokud hodnota informace ze soukromí kohokoli spočívá především v tom, že je „zajímavá“, a nena hlbokou souvislostí se schopností dočteného zodpovědět rozhodovat, vět stát, spravovat veřejné finance nebo podobně, časopis *Týden* ji neveztejnji.

Jeli nutné zářit, zda uverejnit citlivé informace ze soukromí jednotlivců, rozhodnutí musí být učiněno po diskusi autora, editora, vedoucího rubriky a příslušného zástupce redaktora, který má právo a zároveň povinnost rozhodnout. V některých obvídavých kauzách, či v nepřítomnosti příslušného zástupce redaktora, vede diskusní skupinu šéfredaktor. Za vásné svolání této skupiny jsou odpovědní autor a editor textu.

Fotografie

Redaktec časopisu *Týden* považuje obrazovou stránku za stejně důležitou jako část textovou. Proto se snaží aplikovat pro fotografie čistá grafická zobrazení stejná pravidla jako pro články. Všechny publikované fotografie musí pravidle reprezentovat realitu, stejně jako si písce autor nezmýšlet citace, fotograf nesmí zpětně rekonstruovat jakoukoliv scénu a vyvádět ji za „skutečnou“. Pokud použijeme takovou ilustraci fotografií, kterou by snadno vymohl jako fotografii reportážní, vždy ji za ilustraci označme. Stejně tak, pokud využíváme například na obálkách možností digitálního upraty fotografií či montáže, čtenáře na to upozorníme na příslušné straně časopisu.

Redaktec časopisu *Týden* si uvědomuje, že i fotografie mohou stranu, případně zároveň. K textům o veřejně činných osobách pak množno nevyžíráne stylizovaných portrétních politiků – jak přebírá vyznamenaní, podepisují probíhající slavnostní ceremonii. Zverejňujeme-li fotografie mrtvých těl, obětí trestních činů, pachatelů či vážně nemocných lidí, činíme tak po vrázení větších etických souvislostí.

Fotografové časopisu *Týden* jsou zavázání klást si tyto otázky:

– Nenarušujeme nejméně soukromí fotografovaného? Jestliže ano, existuje k tomu řádný důvod?

– Není fotografována situace natolik soukromým momentem bolesti a utrpení, že veřejnost nemá právoji poznat?

– Sděluje fotograf přesně to, co má? Není možné získat přesnější?

– Nezkresluje vizuální efektost zvoleného záběru skutečnost?

– Jednáme s objekty našich fotografií citlivě a súčastí?

Za dodržování výše uvedených kritérií odpovídá fotograf spolu s obrazovým redaktem.

Odpovědní (obrazový) redaktori si pak musí klást tyto otázky:

– Potřebujeme více informací o kontextu, který je s fotografií spojen?

– Nemění konkrétní využití fotografie – většině textového popisu – její původní sdělení?

– Jaké jsou etické a právní otázky, které by mohlo zverejnění fotografie vyvolat?

– Jak bychom reagovali, kdybychom se sami ocitli na též publikované fotografii?

– Existují jiné možnosti, jak vyjádřit totéž, a přitom změnit možné negativní následky pro dotčené jednotlivce?

– Nepředstavujte zverejněná fotografie pouze prosazení zájmu fotografovaného?

– Dokážeme veřejně ospravedlnit způsob našeho rozhodnutí?

– Za dodržování výše uvedených kritérií odpovídá fotograf spolu s obrazovým redaktorem a autorem či editorem příslušného textu. V případě fotografie, jejíž zverejnění by mohlo vyvolat nepríjemné následky Soukromí), anebo fotografii, které zobrazují mrtvou nebo zohavenou těla, oběti trestních činů, pachatelů či vážně nemocných lidí, rozhodnuti o publikování musí být učiněno po diskusi fotografa, obrazového redaktora a příslušného zástupce šéfredaktora, který má právo a zároveň povinnost rozhodnout. V některých obvídavých problematických kauzách vede diskusní skupinu šéfredaktor. Za vásné svolání této skupiny jsou odpovědní fotograf a obrazový redaktor.

Otevřenosť

Redaktec časopisu *Týden* plně uznává, že jakkoli podvod, byť by vedl ke získání informací, snižuje důvěru veřejnosti v jeho poslání.

Redaktori týdeníku jsou proto zavázani pravidlem, že za žádých okolností nesmí přiblížit faktu nebo při rozhovorech s lidmi sčítat svou profesi totožnost. Lidé, kteří jsou autory *Týdne* osloveni, musejí vědět, že jejich komentář může být publikován. Není připusťné ani nahávání telefonního hororu bez jasné domluvy s dorozuměním.

Aby časopis *Týden* učinil výjimku a použil informace získané na základě skrytého jednání, musela by být naplněna tato kritéria:

– Informace by měly životní důležitost, ať už pro stát nebo pro ohroženého jednotlivce. Poukazovaly by například na systémové selhání na nejvyšší úrovni.

– Všechny otevřené pokusy o získání informací předstíněly.

– Autori budou ochotni ve svém textu odkrýt svou metodu a budou schopniji ospravedlit.

– Všechny otevřené pokusy o získání informací předstíněly.

– Autori budou ochotni ve svém textu odkrýt svou metodu a budou schopniji ospravedlit.

– Všechni, kteří jsou účastní rozhodovacího procesu, zváží:

* krátkodobé dlouhodobé následky takového jednání

* vliv na důvěru v hodnotu žurnalistiky

* skutečnou motivaci

* právní důsledky takové akce

* konzistentnost činu a jeho zdůvodnění

Mohou skrytého jednání je spis teoretická. Pokud by se o něm přece jednalo, vždy a jedně na úrovni nejvyššího vedení redakce v čele s šéfredaktorem.

Vzťah mezi redaktorem a zdrojem informací

Každý člen redakce časopisu *Týden* je povinen reprezentovat svou instituci slušným, nikeliv agresivním jednáním.

Týden souhlasí s nazorem, že k důvěryhodné žurnalistické práci patří jasná identifikace informačních zdrojů. Někdy se ovšem stane, že autor musí při sběru informací zaručit, že svůj zdroj neprozradí. Obecně lze říci, že tento postup je možný pouze při ochraně relativně bezmožných, při ohrožené bezpečnosti důvěřivého anebo při ochraně těch, kteří by mohli ztratit firemní či institucionální pozici, nebo dokonce zaměstnání vůbec. V každém případě porozumíme za nutné dodržovat tato pravidla:

– Dříve než někomu slibíme článek, pokusíme se získat stejnou informaci z džoje, který je ochozen být citován.

– Neposkytneme anonymitu k nekonkrétnímu osočování jednotlivců nebo organizací.

– Zvážme, jaké jsou motivy zdroje, který je sdílený pouze, pokud není jmenován.

– Pokud jednou nevyzrazení slibíme, slib becpodáváníčného dodržme.

– V každém textu, který je nějmenován zdroj využívá, řádně vyseštěme, proč jej užíváme a aonymitě a odkud zhruba pochází.

– Autor časopisu *Týden* jsem o rovně závazání citlivě jednat se zdroji emocionálními nebo naivními. Novinář nemá též z nezkušenosí lidí, kteří nejsou na tak s mědii zvyklí. Za uvalilé nakládání autorů s nejmenovaným zdroji odpovídá autor spolu s zadatelem textu. Jejich úsilí však vždy konzultují s vedoucí rubriky nebo s příslušným supěrem šéfredaktora. V některých případech musí autor předem sdílet příslušnému zástupci šéfredaktora skutečnou totožnost nejmenovaných zdrojů. V případě konfliktu se jede skupina zahrnující autora, editora, vedoucího rubriky a příslušného zástupce šéfredaktora, který má právo a zároveň povinnost rozhodnout. V některých obzvlášti problematických kauzách vede diskusní skupinu šéfredaktor. Za všechny svolání této skupiny jsou odpovědní autor a editor textu.

Konflikt zájmů

Redakce časopisu *Týden* si uvědomuje, že jeho pravordým říkolem je sloužit veřejnosti především informacemi. V případě konfliktu zájmů musí tento výsostný úkol vždy dostat přednost před ostatními, i rovněz oprávněnými cíli:

– před snahou o ekonomický zisk
– před snahou o konkurenčního trhu
– před snahou poslat se ekonomicky a sociálně o své zlepšení

Zároveň vydavatel časopisu *Týden* se zavazuje přsně oddělit obchodní a inzertní politiku od chodu vlastní redakce (což se formálně projevuje dlestejným označením větších médií vystupovat pod svým pravým jménem – a pod hlavičkou časopisu. Časopis *Týden* zakázáno být aktuální v politické straně, pracovat i na krátkodobou snahu pro vlastní, radnice a další organizace s nimi spojené či projekty kolik významnou průmyslovou, obchodní nebo finanční společnost. Každý autor je pak povinen neustále zvažovat možný vliv závazků plynoucích z:
– členství v rozličných nepolitických organizacích či zájmových uskupení
– přátelských a jiných blízkých vztahů
– vlastních i rodinných finančních investic

Pokud budou členové redakce vystaveni provazatelnému nátlaku, kterým se politické, ekonomiccké či jiné zájmové subjekty pokusí ovlivnit nezávislost listu, časopis *Týden* bude o takových pokusech informovat.

Všichni zaměstnanci mají zakázáno přijímat od svých zdrojů, spolupracovníků či institucí, jakékoli dary, atž v podobě finanční nebo věcné. Pokud se týká společného cestování (například při zahraničních cestách předsína či premiéra), nevyváží vedení redakce září případ od případu možný špatný vliv na důvěryhodnost listu. Pokud bude cestování redaktora (jakkoliv) instituce či organizace sponzorovat, časopis *Týden* tu to informaci na konci každého příslušného článku zveřejní.

Plagiátorství

Ačkoliv se v českých médiích setkáváme denně s necitlivými, a přesto opsanými informacemi nebo myšlenkami, redakce časopisu *Týden* povážuje tyto praktiky za nepřípustné. Plagiátorství chápeme jako krádež číhlo duševního vlastnictví, jež sníží důvěryhodnost novinářského poslání.

Autor časopisu *Týden* jsou proto zavázáni zvážit nad každým svým textem následující otázky:

– Připsal jsem pečlivě všechny informace nebo myšlenky, které nejsou naše, jejichž autorem je? A pokud zpanět, jsme slyšeli, že jsme to, co písemě, nejslyšeli od někoho jiného?

– Jsou myšlenky, které rozvíjíme, natolik odlišné od čehokoliv, co jsme četli, aby česnáři mohli poznat rozdíl mezi naším autorským a osobitostí autora v jiných médiích?

– Známe texty jiných autorů na stejně téma naolik dobré, abychom se nedopustili plagiátorství nevedené?

Za dodržování výše uvedených kritérií odpovídá autor spolu s editorem textu.

Verejná vystupování a externí spolupráce

Časopis *Týden* povážuje tento kodex za závazný nikoliv jen pro vlastní význam a interne vydání, ale i pro všechna další veřejná vystoupení členů redakce v rozhlasu, televizi či v kollegiálních ištěvých médiích. Všichni zaměstnanci časopisu *Týden* musí v ostatních médiích vystupovat pod svým pravým jménem – a pod hlavičkou časopisu. Vážné porušení etického kodextu bude šéfredaktor kvalifikovat jako hrušku pracovní nekáčej, jež může vést ke zrušení pracovního poměru.

Autorem kodexu je Michal Růžička, t. č. BBC, dále text podepsali: Karel Hvíždala, Petr Buša, Zdeněk Procházká, Vladimír Nagy v röjiu 1998.
Kódex platí nejdé rok do převzetí majority švýcarským nakladatelstvím Ringier.

editor (z lat. *editio* = vydání knihy) – 1. redaktor odpovědný bud za celé číslo novin či časopisu (tzv. editor vydání), nebo za jednotlivé stránky, popř. má na starosti konečnou redakci materiálu; 2. v širším slova smyslu je dnes pojmenován editor používaný v oblasti médií, především v televizi, a to jako konceptní pracovník, který upravuje do končné podoby příspěvky a vytváří vystláni jednotlivou a konečnou podobu podle zámerů a požadavků programového zaměření svého média; 3. odborný pracovník, připravující k vydání redici určitého díla pro tisk; 4. v nakladatelské oblasti pracovník, který se spolupodílí na celkovém profili nakladatelství a obvykle řídí či spoluřídí vydávání jedné či více edic. Každá koncepcie edice stojí a padá s osobností svého tvůrce-editora, jenž ji výtiskne jasný a pevný ediční zájem, vytvoří si dostatečně široký a dlouhodobý zásobník titulů a je zároveň schopen změny jejího profilu. Editor je pak jakýsi spiritus agens nejen edice, kterou řídí, ale svou činností, úspěšnou či neúspěšnou, ovlivňuje i celou programovou náplň nakladatelství. Viz také vedoucí vydání. (bo, jh)

redakcia na celkovém profilu nakladatelství a obvykle řídí či spoluřídí vydávání jedné či více edic. Každá koncepcie edice stojí a padá s osobností svého tvůrce-editora, jenž ji výtiskne jasný a pevný ediční zájem, vytvoří si dostatečně široký a dlouhodobý zásobník titulů a je zároveň schopen změny jejího profilu. Editor je pak jakýsi spiritus agens nejen edice, kterou řídí, ale svou činností, úspěšnou či neúspěšnou, ovlivňuje i celou programovou náplň nakladatelství. Viz také vedoucí vydání.

(bo, jh)
editorial viz úvodník
elektronická pošta viz e-mail

eléve (franc. *élève* = chovanc, žák) – žák či čekatel v některých institucích, v žurnalistice pojmen pro začátečníka nebo praktikanta v některých redakcích, často neplaceného. Elévoré za prvé „bez ohledu na polohu jsou bez výjimky vystláni na ty nejmladší akce a ostatní členové redakce je bez usutí škánují“, za druhé „pokud je eléven kluk, trápí ho neznácné akne“ a za třetí „pokud je eléven dívka, neustále ji někdo zneužívá

nebo obtěžuje, a když to nedělá, je z toho celá otrávena“. Foster, Nigel: *Jak blufovat o žurnalistu*, Praha 1995.

embargo (špan. *embargo* = zákaz, zábrana) – obecně zákaz dovozu nebo vývozu konkrétního druhu zboží do určitého teritoria; v žurnalistice známená embargo časově či jinak podmíněný zákaz uveřejnění zprávy nebo jiného materiálu. V agenturní praxi závazný pokyn redaktionem, aby informaci zřetelně opatřenou embargem rezervoval do předem přesně stanovené lhůty, anebo do udělení souhlasu k uveřejnění zprávy; tzv. embargo časové, resp. automatické, je uvolněno vypršením stanoveného času, embargo do uvolnění se ruší až aktuální zprávu či zvláštním pokynem redakci. (lt)

Infobanka ČTK
[Zpětnou datu] [Segunum výsledku] [Složek na první výsledku]
Datum: 22.7.1998
Čas: 14:33
Název: Britové plánovali v roce 1944 atentát na Hitlera
Klíčová slova: Britanie; Německo; Hitler; atentát; EMBARGO
Britové plánovali v roce 1944 atentát na Hitlera (Embarco do 23.7.1998 do 01:01 SELČ) na Hitlera (London 23.07.1998 do 01:01 SELČ) - zvláštní oddíl britské služby v posledních měsících druhé světové války chl

Hlavníka zprávy s embargo

entrefilet [ántifile] (z franc. *entre* = mezi, *filer* = čárka nebo sloupec) – starší, dnes jen přezívající neterminologické označení novověho materiálu chápánoého ve smyslu vložky nebo výplňemi místa mezi dvěma většimi článci v novinách nebo časopisech; vtipně či zajímavě napsaný krátký text vážící se k dennímu události. Tématem entrefiletu bývají postřehy ze společenského života, drobné, ale pozoruhodné události včetně přírodních kuriozit atd. Volnější publicistické pojety je formálně zástrčeno tištěním kurzívou. (jh)

e-mail [ímelj] (z angл. *electronic mail* = elektronická pošta) – vzájemné zaslání informací prostřednictvím počítačových sítí, když zpráva vyslaná z paměti jednoho počítače (odesílatele) se do paměti druhého počítače (adresátu) dostává drátovým spojením buď přímo, nebo prostřednictvím uzlových bodů sítě; e-mail je jednou z nejrozšířenějších služeb internetu. (mš)

epigram (fec. *epigramma* = nápis) – drobná básna, často jen dvourádková, v nejstarší podobě jako skutečný nápis dedikací nebo náhrobní (tj. epitaf), později s bohatou tematikou a vtipnou obsahem končící vyhrožením, tzv. *pojnitou*. Též ušlechtilé verše vydávající vážnou myšlenku satirickou formou. Tento dřívě často i v novinách používaný útvar navazuje také na folklór, lidovou písničku a anekdotu.

VERSUS MEMORIALES
Chceš-li v strachu, v nepokoji žít,
musíš k tomu vtip a rozum mit;
chceš-li dodělat se verzejšího chleba,
bývej hloupý, kde je toho třeba.
Borovský, Karel Havlíček: *Skorník o české statíře*, Praha 1959.

esej (z řec. do latiny *exagium* = význam, uvažování a franc. *essai* = pokus, zkouška) – pojednání, stat; v užším smyslu zázan na rozhraní publicistiky a literatury využívající celou škálu uměleckých výrazových prostředků, uveřejňovaný v časopisech, kulturních přílohách novin nebo knižních souborech.

Autor eseje přistupuje k dané problematice z různých úhlů pohledu a hledá nejoptimálnější řešení; esej má blízko k úvaze, ale na rozdíl od ní zobecňuje a syntetizuje poznatky a zachovává osobitost projektu. Samotný termín se ujal podle knihy s názvem *Essais* (v českém vydání *Eseje*, doslova Po-kusy) francouzského myslitele Michela de Montaigna. Širší pojetí, prosazující se pod vlivem angloamerické praxe, založenéjší esej s jakoukoliv písemnou prací nebo kompozicí na zadání téma.

(nd)

errata, též corrigenda (lat. *erratum* = ony), chyb, poklesek, poblouzení – tiskové chyb, seznám chyb v časopise, knize, jenž je připojen spolu se správnym zněním a uvedením stránky i opravy; bývá umístěna na konci časopisu či knity, vlopena či do ní vložena v podobě tzv. opravného listku. Seznám errat obsahuje pouze chyby, které zůstaly v publikaci po konkrektu, tzn. již po na základě obecně sdílených hodnotových

kritérií. Zásady žurnalistické etiky bývají explicitně vyjádřeny v etických kódexech žurnalisty, které jsou přijímány profesními srovnáními žurnalistů v jednotlivých zemích. Syndikát novinářů České republiky doporučil svým členům, aby se řídili etickým kodexem přijatým Mezinárodní federací žurnalistů IFJ, a roku 1998 přidal vlastní Etický kodex novináře.

Deklarace zásad chování žurnalistů (provedena na žádost profesionálního chování pro novináře, který se zabývají sborem, přenášením, rozšířováním a komentováním zpráv a informací a popisováním událostí. IFJ v dubnu 1954, doplněna 18. srpna 1986):

Tato mezinárodní deklarace je prohlášením žurnalistů profesionálního chování pro novináře, kteří se zabývají sborem, přenášením, rozšířováním a komentováním zpráv a informací a popisováním událostí.

1. První povinností novináře je ctit pravdu a právo veřejnosti tuto pravdu znát.

2. Při plnění této povinnosti má novinář vždy hrajít zásady svobody při česném shromažďování a zveřejňování zpráv a právo na poctivý (fair) komentář a kritiku.

3. Novinář má podávat informace pouze ve shodě s faktky a skutečnostmi, jejichž používání Novinář nemá zatajovat prostřednictvím faškovat dokumenty.

4. K získávání zpráv, fotografií a dokumentů má novinář používat pouze služebních a poctivých metod.

5. Novinář má udeľovat vše, co je v jeho silách, aby opravil jakoukoli publikovanou zprávu, o které vyšlo najevo, že je nepřesná a mohla někomu uskodit.

6. Novinář má zachovávat profesionální mlčení vůči důvěrně získaným informacím.

7. Novinář si má být vědom nebezpečí diskriminace podporované masonými médií a má udeľovat vše, co je v jeho silách, aby se k abonentům k běžným čtenářům.

vyhnul napomáhání takové diskriminaci, založené – kromě jiného – na race, pohlaví, sexuální orientaci, jazyce, náboženství, na politických nebo jiných návorech a národovém či sociálním původu.

8. Za hrubý profesionální přestupek má novinář pokládat:

- falešné obvinění, pomluvu, naciutuháni, nepřekázaná obvinění;
- přijetí úplatku v jakékoli podobě nahradou za zveřejnění nebo za utajení věci.

9. Novinář hodně tohoho jména budou povozovat za svouji povinnost čestně a svědomitě dodržovat všechny uvedené zásady. V mezinárodních zákonech každé země budou novináři v profesionálních záležitostech uznavávat jurisdikci pouze svých kolegů, vyučováním jakéhokoli vmešování vlád či jiných subjektů.

exkluzivita (z lat. *excludere* = nevpustit, vyloučit, vymknout) – výhradní právo médií na zveřejnění informací, at už ve zpravodajské nebo publicistické podobě. Viz také pool.

ex libris – umělecky provedené označení vlastníka knihy na nálepce nebo razítku, provedené libovolnou grafickou technikou. (jh)

expedice (lat. *expeditio* = výprava, výzvání) – obecně oddělení či útvar, jenž se zabývá vypravením zboží, zásilkami, spisy, dopisů apod. Ve vydavatelské a nakladatelské oblasti mísí, odkud jsou vypravovány (expedovány) noviny, knihy, časopisy a tiskoviny vůbec k připravě a dodávce k distributorem a od nich k přjemcům, tzn. abonentům k běžným čtenářům. (jh)

Příloha V.

Čl. 5 Péče o informace ve zpravodajství a aktuální publicistice

5.1 Prvořadým úkolem České televize je zprostředkovávat informace ve zpravodajských a aktuálněpublicistických pořadech. Divákům poskytuje informace důležité pro jejich věstrannou orientaci a svobodné utváření názorů. Pevné místo v programu zaujímá regionální zpravodajství.

5.2 V případě naléhavé potřeby bude Česká televize připravena přerušit plánovaný program mimořádným zpravodajstvím.

5.3 Aktuálněpublicistické pořady České televize nabízejí především kritickou reflexi reality, musí jít do hloubky věcí, zjišťovat pravé příčiny jevů a popsat rozsah následků. Publicistické pořady také dávají ucelenější prostor aktérům událostí vyjádřit argumenty, jimž zdůvodňují své postoje. Při sledování vývoje demokratické společnosti je nezbytné uvádět investigativní publicistické pořady věnující se závažnému porušování zákona, korupci a ochraně práv a zájmů občanů. Aktuálněpublicistické pořady se také zabývají problematikou životního prostředí, etnických menšin, zdravotně postižených nebo jiných skupin, jakými jsou například senioři, lidé v obtížné sociální situaci nebo spotřebitelé. Spektrum zmíněných pořadů odpovídá aktuálním potřebám společnosti zjištovaným především prostřednictvím reprezentativních sociodemografických výzkumů.

5.4 Zařazení a pořadí informací ve zpravodajské agendě se řídí vahou předpokládaných dopadů na život obyvatel České republiky. Při editorálním rozhodování však nelze opomíjet mezinárodní vlivy a vztahy, které působí napříč státy, kontinenty či kulturami. Zpravodajství a aktuální publicistika v tomto smyslu ukazují Českou republiku v rámci evropského a světového dění.

5.5 Česká televize nakládá s informacemi, které pro diváky opatřuje, jako s hodnotou, již si není oprávněna na úkor diváků přivlastňovat, obchodoval s ní nebo ji učinit předmětem jakékoliv spekulace. Česká televize musí vždy přednostně postupovat tak, aby konkrétní informaci připravila s odbornou péčí do vysílání a touto cestou ji pohotově předala divákům.

5.6 Ve zpravodajství a aktuální publicistice Česká televize dbá na přesnost a nestrannost spočívající především ve zjišťování a ověřování skutečnosti.

5.7 Česká televize striktně rozlišuje mezi zprávou a hodnotícím soudem (komentářem). Zprávou se rozumí skutkové tvrzení informující o určitém ději

nebo stavu. Zpráva také zpravidla obsahuje informaci o postojích hlavních aktérů události, která je předmětem zprávy. Oproti zprávě vyjadřuje hodnotící soud názory, postoje nebo pocity. Česká televize musí dokázat pro diváky jednoznačnou formou oddělit zprávu od hodnotícího soudu, zvláště není přípustné směšovat zprávu a hodnotící soud v jedné větě redaktora. Rovněž není dovoleno vydávat pouhé domněnky za zprávy.

5.8 Zpráva musí být založena na zjištěných a ověřených údajích. Česká televize je při získávání a zpracovávání informací plně podřízena imperativu zjistit a divákům zprostředkovat pravdivý obraz skutečnosti a v případech, kdy to pro nemožnost opatřit si všechny informace není beze zbytku uskutečnitelné, postupovat s cílem pravdě se maximálně přiblížit. Zamílení důležité informace nebo potlačení jejího podstatného aspektu bude vždy hrubým porušením tohoto imperativu.

5.9 Česká televize smí odvysílat zprávu ověřenou alespoň ze dvou důvěryhodných a na sobě vzájemně nezávislých zdrojů, pouze v případě informací, které oficiálně zpřístupnily veřejné úřady a instituce, postačí jeden oficiální zdroj, není-li z okolnosti zřejmé, že jde o nepravdivé nebo nepřesné údaje. Pokud je v naléhavých případech pro nemožnost ověřit informaci v druhém zdroje a s ohledem na váhu veřejného zájmu, k němuž se zpráva vztahuje, výjimečně nezbytně odvysílat informaci pocházející pouze z jednoho zdroje, musí na to být divák upozorněn.

5.10 Hodnotící soud je vždy subjektivní a není ze své povahy podrobitevní důkazu pravdy. To však Českou televizi nezbavuje povinnosti zařazovat do vysílání zpravodajských a aktuálněpublicistických pořadů jen takové hodnotící soudy, které jsou prezentovány čestně a bez klamavé manipulace s fakty, kterými má být hodnocení odůvodněno. Tato povinnost však nebrání zprostředkovat divákům hodnotící soudy aktérů událostí. V takovém případě Česká televize ponechá na divákovi, aby si učinil vlastní názor, zda aktéři událostí prezentují hodnotící soudy čestně.

5.11 Česká televize nesmí odvysílat informaci, ježíž původ není znám. Je povinna seznámit diváky se zdrojem vysílané informace s výjimkou obecně známých skutečností a informací převzatých od renomovaných zpravodajských agentur, které ji zásobují informacemi na základě platné smlouvy. Výjimku z pravidla povinné identifikace zdroje může v zájmu jeho ochrany povolit šéfredaktor příslušné redakce za předpokladů uvedených v čl. 16.11 a 16.12. Zákonné právo redaktorů na ochranu zdroje není dotčeno.

5.12 Česká televize je povinna zajistit, aby obrazové a grafické části informace ve zpravodajství a aktuální publicistice přispívaly k pravdivosti a přesnosti sdělení. Zvláště není přípustné uchýlit se v obrazovém výrazu k postupům, při nichž dochází ke směšování mluveným slovem či psaným textem sdělovaných zpráv s hodnotícími soudy obsaženými ve zpracování obrazu (například záměrný výběr nefotogenických záběrů aktérů, umělé proměny dynamiky nebo kvality obrazu apod.).

5.13 Česká televize může získávat informace jen za použití poctivých a právním řádem dovolených postupů.

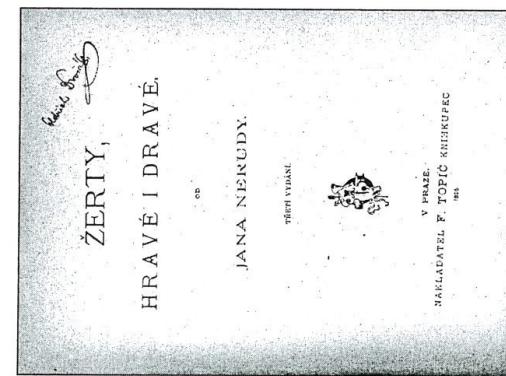
5.14 Redaktoři České televize si musí při vystupování ve zpravodajských a aktuálněpublicistických pořadech počinat tak, aby divák nemohl rozpoznat, jaký mají na věc, o níž informují, názor.

5.15 Česká televize, je-li to možné a účelné, doprovází uvedení zprávy identifikací redaktorů, kteří za její přípravu nesou odpovědnost.

5.16 Při přípravě obsahu zpravodajství a aktuální publicistiky České televize se uplatňuje redakční autonomie, která spočívá zejména v povinnosti vedoucích pracovníků vyloučit vnější vlivy, jimž by mohlo být ovlivněno zařazení, pořadí nebo obsah informací ve vysílání. Mimo organizační strukturu redakce může do obsahu konkrétní zprávy nebo rozhodnutí o jejím zařazení či pořadí zasáhnout jen generální ředitel nebo jím pověřený vedoucí pracovník České televize, a to pouze v případě, kdy je z okolností zřejmé, že uveřejněním zprávy došlo nebo naléhavě hrozí, že dojde k porušení zákona. Pokyn, kterým tak bude učiněno, musí být dán šéfredaktorovi příslušné redakce písemně. Pravomoc generálního ředitele a dalších vedoucích pracovníků řídit redakce v personálních a provozních záležitostech není tímto článkem dotčena.

5.17 Editorální rozhodování v redakcích se řídí především kritérii vyplývajicimi z Kodexu. Za obsah zpravodajských a aktuálněpublicistických pořadů odpovídá šéfredaktor příslušné redakce.

5.18 Jestliže při přípravě zprávy bylo také použito informací nebo materiálů zpracovaných osobou podnikající v oblasti vztahů s veřejností (PR agenturou), je povinností České televize uvedení zprávy doprovodit upozorněním o takovém původu informací nebo materiálů. Ustanovení čl. 5.11 zůstává nedotčeno.

pohody (např. Radiožurnál), u programových okruhů určených náročnému rozhlasovému posluchači obsahuje hlavně umělecké slovesné a hudební relace (např. Vltava). Při tvorbě struktury se vychází zejména z tradic rozhlasové stanice, cílů, které sledují, a též možnosti (finančních, technických, personálních atd.), jež má k dispozici. Musí se rovněž respektovat zásady programového skladby a v neposlední řadě i takové činitelé, jako je životní rytmus člověků posluhacích skupin a jeho proměny, kulturní výsplost posluchače, jejich poslechové potřeby, návyky a zájmy. Struktura rozhlasového programu by měla sledovat také tematickou a žánrovou proporcionalitu programu, a to jak jednotlivých programových okruhů, tak také v celém úhrnu vysílání rozhlasové stanice, vyvaženost slova a hudby, a to s ohlednutím ke struktuře rozhlasových programů dalších, zejména konkurenčních stanic. (jm)

studio (ital.) – v původním významu umělecká pracovna, ateliér; u filmu, rozhlasu a televize místoň, či uzavřený prostor ke snimaní, k zaznamenávání nebo vysílání rozhlasového či audiovizuálního díla; v širším pojetí souhrn technických zařízení ve vhodném prostředí ke snimaní, zaznamenu nebo vysílání audiovizuálního díla, který zahrnuje i přidružené provozy. V kinematografii, rozhlasu a televizi se studio vžilo i jako označení samostané organizacní a hospodářské jednotky, která svou činnost vykonává buď zcela samostaně (filmová studia), nebo v rámci zastřešující organizace. Využití počítacové a dramaturgickou skladbu jejich pořadů. Struktura především vyvírá základní nosnou kostru programu, kterou doplňují ostatní relace; učí je charakter (formát) rozhlasové stanice nebo její části, u informačně-rekreativních typů stanice zahrnuje především zpravodajské, publicistické a hudební

ze neperiodických **zpráv** (publikací. Viz také televize regionální).

styk s veřejností viz public relations

subskripce, též **predplatné** (z lat. *subscription* = podpis, podpis listiny) – písemná objednávka díla periodického či neperiodického **zpráv** písemná od jeho vydání. V minulosti s naříštajícím počtem knižních titulů a v rámci konkurenčního boje nakladatelé a knihkupci u titulu, kde si nebyli jisti jejich odbojem, nabízeli čtenářům za nižší cenu možnost odebrat si knihu na zakádě závazné objednávky, tj. subskripce. Z tohoto systému pak profitovaly v minulosti a praktikují ho i v současnosti nejrůznější čtenářské knihy, kteří nabízejí svým čtenářům bud specificky zaměřenou, nebo naopak co nejsířší nabídku své (í další) nakladatelské produkce v podobě části povinného a možnosti volného výběru knih, dnes zpravidla jen v podobě volného výběru. Výhody pro předplatitele (sleva na výtisk, dárky, možnost stát se členem aj.) nabízejí dnes noviny i časopisy. (jh)

Super-VHS, též **S-VHS** – označení pro zkonstruovaný standard amatérského videozáznamu Video Home System **VHS**, který má vyšší rozlišovací schopnost než běžný videotípus. (ml, mš)

světlotisk viz **techniky tiskové**

svoboda tisku – jedna z nezbytných podmínek pro možnost plnění základních společenských funkcí masových médií, tj. svobodně a bez vnějších deformujících vlivů informovat širokou veřejnost, a tím využívat kontrolu a zpětnou vazbu procesu odesíratelů, kteří se ve společnosti (funkce „hlídacího psa demokracie“). Svoboda tisku sloučena se svobodou slova v rámci šíření svobody výstupem a výstupem jasové (Y-jum) výstupem a výstupem periodických

i neperiodických **zpráv** (publikací. Viz také televize regionální).

styk s veřejností viz public relations

subskripce, též **predplatné** (z lat. *subscription* = podpis, podpis listiny) – písemná objednávka díla periodického či neperiodického **zpráv** písemná od jeho vydání. V minulosti s naříštajícím počtem knižních titulů a v rámci konkurenčního boje nakladatelé a knihkupci u titulu, kde si nebyli jisti jejich odbojem, nabízeli čtenářům za nižší cenu možnost odebrat si knihu na zakádě závazné objednávky, tj. subskripce. Z tohoto systému pak profitovaly v minulosti a praktikují ho i v současnosti nejrůznější čtenářské knihy, kteří nabízejí svým čtenářům bud specificky zaměřenou, nebo naopak co nejsířší nabídku své (í další) nakladatelské produkce v podobě části povinného a možnosti volného výběru knih, dnes zpravidla jen v podobě volného výběru. Výhody pro předplatitele (sleva na výtisk, dárky, možnost stát se členem aj.) nabízejí dnes noviny i časopisy. (jh)

superstyk viz **techniky tiskové**

superstyk – jedna z nezbytných podmínek pro možnost plnění základních společenských funkcí masových médií, tj. svobodně a bez vnějších deformujících vlivů informovat širokou veřejnost, a tím využívat kontrolu a zpětnou vazbu procesu odesíratelů, kteří se ve společnosti (funkce „hlídacího psa demokracie“). Svoboda tisku sloučena se svobodou slova v rámci šíření svobody výstupem a výstupem periodických

projevu je součástí základních lidských práv i svobod prosozaványch v demokratických politických systémech a formuloványch jak v mezinárodních úmluvách, např. ve Všeobecné deklaraci lidských práv OSN nebo v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod Rady Evropy, tak také v zájednických zákonech demokratických společností, u nás je to *Listina základních práv i svobod*. Viz také sedmnáctým, zákon tisový.

Mezinárodní prákt občanských a politických právach

sjednáno YS OSN dne 16. prosince 1966

Článek 19
Každý má právo zastávat svůj názor bez překážky.

Každý má právo na svobodu projevu; toto právo zahrnuje svobodu vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky všeho druhu, bez ohledu na hranice, ať ústně, písemně nebo tiskem, prostřednicně umění nebo jakýmkoli prostředky podle vlastní volby.

Užívání práv uvedených v odstavci 2 tohoto článku s sebou nese zvláště povinnost a odpovědnost. Může proto podléhat určitým omezením, avšak tato omezení budou pouze taková, jaká stanoví zákon a jež jsou nutná:

) k respektování práv nebo pověsti jiných;

) k ochraně národní bezpečnosti nebo veřejného pořádku nebo veřejného zdraví nebo morálky.

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod – Rada Evropy – podepsáno v Římě 4. listopadu 1950

Článek 10:
Každý má právo na svobodu projevu. Toho právo zahrnuje svobodu zastávat národní bezpečnosti, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

ry a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice. Ten to článek nebrání statu, aby vyžadovaly udělování povolení (licencí) k vysílání, televiziimu nebo filmovému podnikání.

2. Výkon téhoto svobod, protože zahrnuje povinnosti i odpovědnosti, může podléhat takovým formálním pravidlám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, uzemní celistvosti nebo veřejného bezpečnosti, předčazení nepokojům nebo zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku divěných informací nebo zachování autority a nestranosti soudu moci.

Listina základních práv a svobod:

Uvezeno ústavním zákonem FS ČSFR ze dne 9. ledna 1991, 16. prosince 1992 vyhlášena součástí ústavního pořádku České republiky.

Článek 17:
Oddíl druhý – politická práva – Článek 17:
(1) *Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.*

(2) Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písemně, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vydávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.

(3) *Cenzura je neprůplustná.*

(4) *Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytné pro ochranu práv a svobod druhých, o bezpečnost státu, veřejnou bezpečnosti, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.*

(5) *Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon.*
(mš)

syndikát, též **syndikus** (z rec. = úředník obstarávající agentu úřadu) – zpřemoocněnec, právní zástupce, ve spolkovém životě předseda společnosti, syndikátu. V Čechách tradiční označení nejvyššího představitele stavovské organizace novinářů.
(bo)

syndikát (z rec.) – obecně sdružení, svaz, společenství, družstvo, zájmová a stavovská organizace, dobrovolně sdružení členů platiných příspěvky, voliči předsudce (předsudce) a předsedu, tj. syndika: o záležitostech organizačních rozhoduje veřejná hromada, která také volí předsednictvo. U nás tradiční označení stavovské organizace novinářů.
(bo)

Předchůdci dnešního Syndikátu novinářů České republiky byly Syndikát denního tisku československého (byl založen roku 1919 a sdružoval jen redaktory deníků) a Syndikát československých novinářů (byl založen 23. 5. 1926); ve stanovalých se říkalo, že syndikát je spolek nepolitický, jeho účelem jest hájiti a podporovati stavovské zájmy svých členů, především ve výkonu jejich novinářského povolání; syndikát využíval svým členům podporu v nezaměstnanosti a zajišťoval jim výhodné starobní a invalidní pojistění. Za přispění syndikátu byla také založena první odborná žurnalistická škola s názvem Svoňhodné školy politických наук, která měla od roku 1928 speciální novinářské oddělení. Syndikát čsl. novinářů od roku 1927 vydával měsíčník Věstník čs. novinářů, od roku 1925 ho přejmenoval na Tisk a politika, v letech

1927–42 pokračoval jako Tisk a novinář. Po druhé světové válce vznikl Ústřední svaz československých novinářů, který vydával nejprve Věstník svazu českých novinářů (1947–49), po únoru 1948 se novinářské organizace přejmenovala na Svaz československých novinářů a vydávala čenský měsíčník Československý novinář a teoretičký čtvrtletník Novinářský sborník,oba tituly se roku 1966 sloučily v měsíčník Novinář se sestavou řádu Šestý novinář. K další změně názvu organizace na Československý svaz novinářů (ČSN) došlo roku 1973; po likvidaci vznikl Syndikát novinářů České republiky, navazující na předcházející českostavovské nepolitické organizace prorepublikové. Syndikát se proto zabyvá především etickými a obecně profesionálními otázkami, hrají novinářskou nezávislost a svobodu slova i tisku a pro členstvou zakladanu vydává měsíčník Mediažurnál.

(jh)